

Zbysław Dobrowolski*

Instytut Spraw Publicznych, Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi

ORCID: 0000-0003-1438-3324

Peter Adamišin**

Uniwersytet Preszowski w Preszowie

ORCID: 0000-0002-8077-4078

Arkadiusz Babczuk***

Instytut Spraw Publicznych, Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi

ORCID: 0000-0003-2197-0228

PRINCIPIUM AEQUITATIS PROCESSUM A ZASADY UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Streszczenie

Zasady udzielania zamówień publicznych powinny nie tylko służyć interesowi zamawiającego, ale także kreować zaufanie w obrocie gospodarczym. Badania przeprowadzone w warunkach strategii pluralizmu epistemologicznego objęły przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych, orzecznictwo i doktrynę. Ustalono, że zasady

* Zbysław Dobrowolski – doktor habilitowany, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracownik naukowy Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie; autor kilkadziesiąt publikacji naukowych, w tym artykułów opublikowanych w czasopiśmie z Impact Factor, indeksowanych w bazach Scopus i Web of Science, współautor globalnych standardów i wytycznych audytu publicznego, autor artykułu opublikowanego przez ONZ, ekspert w programach INTOSAI, UE, OECD, panelista konferencji OBWE. Instytut Spraw Publicznych, Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi; zbyslaw.dobrowolski@ieef.lodz.pl.

** Peter Adamišin – profesor, pracownik naukowy Uniwersytetu w Preszowie, Faculty of Management and Business; autor licznych prac naukowych oraz uczestnik wielu konferencji naukowych i prac opublikowanych w opracowaniach indeksowanych w bazach Scopus i Web of Science.

*** Arkadiusz Babczuk – doktor, pracownik naukowy Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi. Autor kilkadziesiąt prac naukowych, Zastępca Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych; członek Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu.

udzielania zamówień publicznych w zakresie gwarancji bezstronności i obiektywizmu rodzą wątpliwości interpretacyjne. Wskazano na potrzebę doprecyzowania kwestii połączenia funkcji członka komisji przetargowej z funkcją osoby, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności, a także określenia obowiązków w zakresie składania oświadczeń o bezstronności. Pozwoli to na uniknięcie nieprawidłowości w realizacji polityki zakupowej państwa.

Słowa kluczowe: zamówienia publiczne, zaufanie, przedsiębiorczość, ryzyko, sektor publiczny

Summary

PRINCIPIUM AEQUITATIS PROCESSUM AND THE RULES OF PUBLIC PROCUREMENT

Public procurement rules should ensure the contracting authority's interests and create trust in business transactions. The study used the hypothetical-deductive method and focused on the provisions of the Public Procurement Law, jurisprudence and doctrine. It was found that the principles of awarding public contracts in the scope of guarantees of impartiality and objectivity can raise discretionary interpretation. There is the need to clarify the case of combining the function of a member of the tender committee with the function of the person to whom the head of the awarding entity entrusted the performance of the activities reserved to him/her as indicated, as well as to define the obligations in the scope of submitting statements on impartiality. The precise interpretation will allow avoiding irregularity in implementing the state's purchasing policy.

Keywords: public procurement, trust, entrepreneurship, risk, public sector

Wstęp

W 2022 r. (w okresie od stycznia do końca lipca) udzielono w Polsce łącznie 110 329 zamówień publicznych o wartości ponad 52 mld zł¹, zaś w całym 2021 r. odpowiednio 150 282 o wartości 49,9 mld zł². Porównanie wartości udzielonych zamówień publicznych do kwoty wydatków budżetowych przyjętych w ustawie budżetowej (w 2022 r. – 521,8 mld zł)³ unaocznia istotność zapewnienia rzetel-

¹ UZP. E-zamówienia 2022. <https://ezamowienia.gov.pl/pl/dane-ogolne-o-zamowieniach/> [dostęp: 30.08.2022].

² UZP. E-zamówienia 2021. <https://ezamowienia.gov.pl/pl/dane-ogolne-o-zamowieniach/> [dostęp: 30.08.2022].

³ Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. <https://www.gov.pl/web/kas/budzet-2022-przyjety-przez-sejm> [dostęp 30.08.2022].

ności prowadzonych postępowań z punktu widzenia interesu publicznego. Celem badań było ustalenie, czy zasady udzielania zamówień publicznych precyzyjnie określają, jakie działania należy podejmować, aby zapewnić bezstronność i obiektywizm.

Zastosowano systematyczny przegląd literatury z wykorzystaniem bazy danych (Google Scholar, Scopus i Web of Science)⁴. Pozwoliło to na zidentyfikowanie luki badawczej i sformułowanie problemu badawczego PB1: czy Prawo zamówień publicznych zapewnia jednoznaczną interpretację zasady bezstronności i obiektywizmu przy wykonywaniu czynności związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego?

Badania prowadzono w ramach strategii pluralizmu epistemologicznego⁵ ze względu na otwarty charakter zjawiska badawczego i nieliczne opracowania pozwalające na rozwiązanie problemu badawczego.

Teoretyczne podstawy zamówień publicznych

Problematyka zamówień publicznych od dziesięcioleci stanowi przedmiot zainteresowania badaczy reprezentujących różne dyscypliny naukowe (m.in. Raymond, Patrucco i in., Sönnichsen, Clement, Thai)⁶. Raymond zauważa, że złe praktyki zakupowe utrudniają zrównoważony rozwój i negatywnie wpływają na wzrost gospodarczy⁷. Bosio i in. na podstawie analizy przepisów, praktyk i wyników dotyczących zamówień publicznych w 187 krajach wykazali, że bardziej rygorystyczne przepisy korelują z lepszymi wynikami, ale tylko w krajach o niskim potencjale sektora publicznego. W krajach o wysokim potencjale hamuje społecznie optymalne korzystanie z uprawnień dyskrecyjnych w celu wykluczenia

⁴ H. Snyder, *Literature review as a research methodology: An overview and guidelines*. "Journal of Business Research", Vol 104/2009, s. 333–339.

⁵ Ł. Sułkowski, *Meta-paradigmatic cognitive perspective in management studies*. "Argumenta Oeconomica", Vol. 2/2012, Issue 29, s. 33–51; G. Burrell, G. Morgan, *Sociological Paradigms and Organisational Analysis. Elements of the Sociology of Corporate Life*. Routledge, London 2017; Z. Dobrowolski, Ł. Sułkowski, M. Panait, *Using the business model canvas to improve audit processes*, "Problems and Perspectives in Management", Vol. 20/2022, Issue 3, s. 142–152.

⁶ S. D. Sönnichsen, J. Clement, *Review of green and sustainable public procurement: Towards circular public procurement*, "Journal of Cleaner Production", Vol. 245/2020, id. 118901; A. S. Patrucco, D. Luzzini, S. Ronchi, *Research perspectives on public procurement: Content analysis of 14 years of publications in the journal of public procurement*, "Journal of Public Procurement", Vol. 17 No. 2/2017, s. 229–269; K. V. Thai, *Public procurement re-examined*, "Journal of Public Procurement", Vol. 1 No. 1/2001, s. 9–50.

⁷ J. Raymond, *Benchmarking in public procurement*, "Benchmarking: An International Journal", Vol. 15 No. 6/2008, s. 782–793.

oferentów o niskiej jakości⁸. Również polskie piśmiennictwo poświęca znaczącą uwagę problematyce zamówień publicznych, choć dominuje tu normatywny punkt odniesienia (m.in. Szostak, Hartung, Dzierżanowski i in.)⁹. Analiza piśmiennictwa wykazała lukę w zakresie problematyki kreowania i interpretowania zasady bezstronności i obiektywizmu przy wykonywaniu czynności związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Brakuje również orzecznictwa w tym zakresie.

Tymczasem, skutkiem nierzetelnego udzielania zamówień publicznych jest destrukcja kapitału społecznego, którego elementem składowym jest zaufanie, definiowane w literaturze przedmiotu m.in. jako zdolność interesariuszy do współdziałania¹⁰. Zaufanie z perspektywy nauk o zarządzaniu jest definiowane m.in. jako element kapitału społecznego (Robert D. Putnam), zasób strategiczny organizacji (David J. Collis, Cynthia Montgomery), poziom, do którego dany podmiot chce działać na podstawie artefaktów, procesów oraz decyzji innych (Daniel J. McAllister). Naruszenie zaufania w obrocie gospodarczym powoduje wzrost kosztów transakcyjnych, co utrudnia współpracę i uczestnictwo w transakcjach¹¹.

Zasady udzielania zamówień publicznych

Zasady udzielania zamówień publicznych określają przepisy art. 17 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹². Zamawiający udziela zamówienia wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami ustawy w sposób zapewniający: 1) najlepszą jakość dostaw, usług, oraz robót budowlanych, uzasadnioną charakterem zamówienia, w ramach środków, które zamawiający może przeznaczyć na jego realizację; 2) uzyskanie najlepszych efektów zamówienia, w tym efektów społecznych, środowiskowych oraz gospodarczych, o ile którykolwiek z tych efektów jest możliwy do uzyskania w danym zamówieniu,

⁸ E. Bosio, S. Djankov, E. Glaeser, A. Shleifer, *Public Procurement in Law and Practice*. "American Economic Review", Vol. 112, No. 4/2022, s. 1091–1117.

⁹ R. Szostak, *Przetarg nieograniczony na zamówienie publiczne. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Zeszyty Naukowe. Akademia Ekonomiczna w Krakowie. Seria Specjalna, Monografie”, nr 166/2005, s. 248; W. Hartung, *Zamówienia publiczne a podmiot wewnętrzny* „Samorząd Terytorialny”, nr 5/2008, s. 37–51; W. Dzierżanowski, M. Stachowiak, J. Jerzykowski, M. Kittel, Ł. Jaźwiński, *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*. Wolters Kluwer, Warszawa 2021.

¹⁰ Z. Dobrowolski, *Patologie organizacji. Kierunki przeciwdziałania*, w: G. Ignatowski, Ł. Sułkowski, Z. Dobrowolski (red.). *Oblicza patologii zawodowych i społecznych*, Difin, Warszawa 2015, s. 58–68.

¹¹ Tamże; D. J. McAllister, *Affect and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations*, „Academy of Management Journal”, Vol. 38, No. 1/1995, s. 24–59; P. Dasgupta, *Making and Breaking Cooperative Relations*, Basil Blackwell, New York 1988.

¹² Dz. U. z 2022 r., poz. 1710.

w stosunku do poniesionych nakładów; 3) Czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.

Novum w odniesieniu do poprzedniej wersji ustawy Prawo zamówień publicznych stanowi obowiązek zapewnienia najlepszej jakości i efektów zamówienia, co wynika z wprowadzenia do polskiego porządku prawnego postanowień art. 67 ust. 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE¹³ i co znalazło także potwierdzenie w polityce zakupowej państwa.

Zasady udzielania zamówień publicznych należy analizować w powiązaniu z zasadami wydatkowania środków publicznych określonych przepisem art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴. Obliguje on jednostki sektora finansów publicznych (art. 9 ustawy o finansach publicznych) do dokonywania wydatków w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: 1) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów; 2) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów; 3) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań; 4) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Zamawiający podejmuje czynności na etapie przygotowania oraz przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w taki sposób, aby zagwarantować bezstronność i obiektywizm, co wynika nie tylko z przywołanego wyżej przepisu art. 17 ust. 3 Prawa zamówień publicznych ale także przepisu art. 24 cyt. wyżej Dyrektywy 2014/24/UE, stanowiącej źródło zmian w polskim Prawie zamówień publicznych. Zamawiający musi podjąć działania, aby zapobiegać i rozwiązywać sytuacje konfliktu interesów w związku z postępowaniem o udzielenie zamówień.

Prawo zamówień publicznych nie definiuje pojęć bezstronności i obiektywizmu. Bezstronność i obiektywizm to walory sprawności działania. To *directivum* idei sprawiedliwości społecznej, stanowiąca, że decyzja powinna być podejmowana na podstawie weryfikowalnych kryteriów, a nie przekonań, uprzedzeń, czy preferencji decydenta, powodujących epistemiczną niesprawiedliwość¹⁵. Jest ściśle powiązana z koniecznością rzetelnego i sumiennego wykonywania obowiązków przez pracowników organów administracji publicznej i wydania w efekcie końcowym obiektywnie uzasadnionej decyzji¹⁶. Obiektywizm działa-

¹³ Dz.U.UE.L.2014.94.65 z dnia 2014.03.28.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r., poz. 1634.

¹⁵ Z. Dobrowolski, *Kontrola zarządcza. Metody, techniki, koncepcje*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.

¹⁶ A. Olszewska, *Bezstronność organu administracji publicznej w świetle art. 24 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego w odniesieniu do zasad ogólnych tego kodeksu*. „Samorząd Terytorialny”, nr 4/2008, s. 44–58.

nia określa przepis art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁷ stanowiąc, że w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. A zatem to działanie bez uprzedzeń, preferencji, czy przekonań osobistych decydenta, a jedynie na podstawie weryfikowalnych dowodów. Zasada obiektywizmu w prawie administracyjnym, ale także Prawie zamówień publicznych jest realizowana przede wszystkim przez przepisy regulujące postępowanie dowodowe, wskazujące na obowiązek zebrania i rozpatrzenia w sposób wyczerpujący materiału dowodowego.

Zauważalna szczupłość orzecznictwa i doktryny w zakresie zasady bezstronności i obiektywizmu wyrażonej w art. 17 ust. 3 Prawa zamówień publicznych wcale nie świadczy o tym, że przepis nie budzi wątpliwości interpretacyjnych. Przeciwnie, wątpliwości w zakresie *interpretatio iuris provisionis* obejmują trzy okoliczności. Pierwsza wątpliwość dotyczy kwestii, czy istnieje możliwość połączenia funkcji członka komisji przetargowej z funkcją osoby, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności. Przepisy Prawa zamówień publicznych nie zakazują powołania w skład komisji przetargowej osoby, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności, a sam kierownik zamawiającego może być członkiem komisji przetargowej. Zauważyć jednakże należy, że u podstaw przepisu art. 52 ust. 2 Prawa zamówień publicznych leży zasada „wielu oczu”, a zatem rozszerzenia grona osób uczestniczących w wyborze publicznym. Zasada ta ma wyraźnie antykorupcyjny charakter¹⁸. Wydaje się zatem, że należy doprecyzować w przepisach prawa kwestię możliwości łączenia funkcji członka komisji przetargowej z funkcją osoby, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności.

Druga wątpliwość dotyczy obowiązku składania oświadczenia o istnieniu albo braku istnienia okoliczności skutkujących koniecznością wyłączenia z postępowania o udzielenie zamówienia osoby dokonujące oceny oferty w sytuacji, gdy cena oferty znacząco odbiega w stosunku do pozostałych ofert. Przedstawiona wyżej sytuacja nie jest stricte hipotetyczna. Nabiera znaczenia w związku ze zmianą podejścia do wyboru najkorzystniejszej oferty w polityce zakupowej państwa. Cena oferty nie musi stanowić jedynego kryterium wyboru oferty. Prawo zamówień publicznych w przepisie zawartym w art. 56 ust. 1 i 3, nakłada

¹⁷ Dz. U. z 2021 r., poz. 735.

¹⁸ Z. Dobrowolski, M. Dobrowolska, *Zarządzanie antykorupcyjne w sektorze publicznym. Teoria i praktyka. Stosowanie normy PN-ISO-37001*, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.

na osoby wykonujące czynności związane z postępowaniem o udzielenie zamówienia obowiązek złożenia oświadczenia. W świetle przepisu art. 7 pkt. 18 Prawa zamówień publicznych pojęcie czynności związanych z postępowaniem obejmuje czynności wykonywane od momentu wszczęcia postępowania. Choć regulacje w omawianym zakresie są nieprecyzyjne należy przyjąć, że ocena ceny oferty jest czynnością związaną z postępowaniem, co oznacza, że osoby jej dokonujące zobligowane są do zachowania zasady obiektywizmu i bezstronności i do złożenia takiego oświadczenia. To kolejny obszar Prawa zamówień publicznych wymagający doprecyzowania.

Trzecia wątpliwość dotyczy interpretacji przepisu art. 56 ust. 1 Prawa zamówień publicznych. A zatem, czy obowiązek składania oświadczenia obejmuje osoby zajmujące się przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia, czy też wyłącznie te, które mogą mieć wpływ na jego wynik. Wydaje się, w świetle zasady bezstronności i obiektywizmu, przeciwdziałania konfliktowi interesów, że obowiązek ten powinien dotyczyć osób mogących wpłynąć na wynik postępowania. Nie istotne jest pełnienie określonych funkcji lecz wpływ podejmowanych działań na wynik procedury o udzielenie zamówienia publicznego. Przy tak szerokiej interpretacji, w pkt. 6B protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego należałoby wpisać osoby inne niż wymienione w pkt 6A tego protokołu, a zatem te, które w ocenie zamawiającego mogą mieć wpływ na wynik postępowania. Dotyczy to grupy osób wykonujących czynności związane z przygotowaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w rozumieniu przepisu art. 7 pkt 18 Prawa zamówień publicznych.

Podsumowanie

Analiza zasad udzielania zamówień publicznych wykazała wątpliwości interpretacyjne dotyczące czynności związanych z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia wykonywanych przez osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm. Wykazano potrzebę doprecyzowania kwestii połączenia funkcji członka komisji przetargowej z funkcją osoby, której kierownik zamawiającego powierzył wykonywanie zastrzeżonych dla siebie czynności, a także precyzyjnego określenia obowiązków w zakresie składania oświadczenia o którym mowa w przepisie art. 56 Prawa Zamówień publicznych. Wylimitowanie wątpliwości interpretacyjnych obejmujących przepis art. 17 ust. 3 Prawa zamówień publicznych pozwoli na ograniczenie nieprawidłowości w realizacji polityki zakupowej państwa.

Bibliografia

- Bosio E., Djankov S., Glaeser E., Shleifer A., *Public Procurement in Law and Practice*, "American Economic Review", Vol. 112, No. 4/2022.
- Burrell G., Morgan G., *Sociological Paradigms and Organisational Analysis. Elements of the Sociology of Corporate Life*. Routledge, London 2017.
- Dasgupta P., *Making and Breaking Cooperative Relations*, Basil Blackwell, New York 1988.
- Dobrowolski Z., *Patologie organizacji. Kierunki przeciwdziałania*, w: G. Ignatowski, Ł. Sułkowski, Z. Dobrowolski (red.), *Oblicza patologii zawodowych i społecznych*, Difin, Warszawa 2015.
- Dobrowolski Z., Dobrowolska M., *Zarządzanie antykorupcyjne w sektorze publicznym. Teoria i praktyka. Stosowanie normy PN-ISO-37001*, Monografie i Studia Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
- Dobrowolski Z., Sułkowski Ł., Panait M., *Using the business model canvas to improve audit processes*, "Problems and Perspectives in Management", Vol. 20, Issue 3/2022.
- Dobrowolski Z., *Kontrola zarządcza. Metody, techniki, koncepcje*, Wolters Kluwer, Warszawa 2022.
- Dzierżanowski W., Stachowiak M., Jerzykowski J., Kittel M., Jaźwiński Ł., *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Hartung, W., *Zamówienia publiczne a podmiot wewnętrzny*, „Samorząd Terytorialny”, nr 5/2008.
- McAllister D. J., *Affect and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations*, „Academy of Management Journal”, Vol. 38, No. 1/1995.
- Olszewska A., *Bezstronność organu administracji publicznej w świetle art. 24 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego w odniesieniu do zasad ogólnych tego kodeksu*, „Samorząd Terytorialny”, nr 4/2008.
- Patrucco A.S., Luzzini D., Ronchi S., *Research perspectives on public procurement: Content analysis of 14 years of publications in the journal of public procurement*, "Journal of Public Procurement", Vol. 17 No. 2/2017.
- Raymond J., *Benchmarking in public procurement*, "Benchmarking: An International Journal", Vol. 15 No. 6/2008.
- Snyder H., *Literature review as a research methodology: An overview and guidelines*, "Journal of Business Research", Vol 104/2019.
- Sönnichsen S.D., Clement J., *Review of green and sustainable public procurement: Towards circular public procurement*, "Journal of Cleaner Production", Vol. 245/2020, id. 118901.
- Sułkowski Ł., *Meta-paradigmatic cognitive perspective in management studies*, "Argumenta Oeconomica", Vol. 2, Issue 29/2012.
- Szostak R., *Przetarg nieograniczony na zamówienie publiczne. Zagadnienia konstrukcyjne*, „Zeszyty Naukowe. Akademia Ekonomiczna w Krakowie. Seria Specjalna, Monografie”, nr 166/2005.
- Thai K.V., *Public procurement re-examined*, "Journal of Public Procurement", Vol. 1 No. 1/2001.
- UZP. E-zamówienia 2022. <https://ezamowienia.gov.pl/pl/dane-ogolne-o-zamowieniach/> [dostęp: 30.08.2022].
- UZP. E-zamówienia 2021. <https://ezamowienia.gov.pl/pl/dane-ogolne-o-zamowieniach/> [dostęp: 30.08.2022].
- Serwis Rzeczypospolitej Polskiej. <https://www.gov.pl/web/kas/budzet-2022-przyjety-przez-sejm> [dostęp 30.08.2022].
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735).
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1634).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U.UE.L.2014.94.65 z dnia 2014.03.28).